

Post-Oskar alias Oskar Johansson, lantbrevbärare på Adelsö från 1910-talet till slutet av 1940-talet. Bliden troligen från 1920-talet.

Gamla bilder efterlyses!

Magnus Gustafsson bor vid färjan i ett hus som har sitt ursprung i gamla tegelbrukets anläggningar. Han överlämnade i veckan till Hembygdslaget märkliga dokument som han hittat i huset, bl.a. fullständiga fraktlistor för ångfartyget Adelsö från 1904-5 med angivande av avsändare och gods. (Vidarebefordrades till ångbåtsexperten Lennart Rydberg för granskning). Vidare omfattande listor över arbetsbeting och anställda vid tegelbruket 1895-. Högst märkliga och tidigare okända dokument. Däremot hade Magnus ingen bild på själva tegelbruket (fast han fortsätter att leta). Detta är egendomligt: En så viktig fabrik saknar nästan helt fotografier, bara en enda bild är känd av Hembygdslaget. **Den som kan spåra en bild av tegelbruket kan räkna med hittelön!** Även andra gamla Adelsö-bilder mottages entusiastiskt av Anders Sahlén (tel 560 510 74) och Göran Lindblad (tel 560 510 20) för skanning och bildvisning i Hembygdsgården.

ANDERS SAHLÉN

NYHETER NOV 2010

Debora och Magnus Dahl, nya krögare som satsar på peruanskt och svenskt.

Krogen öppnar igen!

Den 1 december öppnar Adelsö Krog igen. Med ny regim: Magnus och Debora Dahl. De arrenderar både krogrörelsen och fastigheter under ett år, till att börja med.

– Det kommer att bli mer spansk mat. Och även en del peruanska specialiteter eftersom min fru kommer från Peru. Samtidigt vill vi slå

vakt om de svenska maträtter och pizzorna som gästerna har uppskattat, säger Magnus Dahl.

Magnus har ingenjörsbakgrund inom medicinsk teknik och arbetar för närvarande inom IT-industrin med affärsutveckling. Han har dock arbetat på restaurang för länge sen och älskar matlagning.

– Debora, som har mer materfarenhet, kommer att leda verksamheten i köket med fast hand.

forts sid 17

Detta är höstnumret 2010 av Värna Adelsös nyhetsbrev. Värna Adelsös syfte är att slå vakt om Adelsös natur och kultur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta på ön. Föreningen samlar både bofasta och fritidsboende som medlemmar. Antalet för 2010 registrerade betalande medlemmar cirka 250. Inbetalningskort för 2011 bifogas tidningen.

Som framgår av tidningen har vi varit aktiva på naturskyddsområdet. När det gäller särskilt strandskyddet och allemansrätten har vi haft tydliga framgångar. Föreningen har även utlovat ekonomiskt stöd till naturintresserade för uppförandet av ett fågeltorn.

En del ärenden vi behandlar ser ut att vara av svårlöst natur, särskilt när de berör flera instanser i samhället, som frågan om parkering och andra åtgärder vid världsarvet Hovgården. Men även frågor som fungerande bostadsförörjning, busstrafik och sopsortering ser ut att kräva lång tids påverkan. Men skam den som ger sig! Föreningen fortsätter sitt agerande. Vi har också skrivit till FORTUM om beredskapen vid strömbrott.

Annat, som behandlas är Adelsö Krog, Kuröns framtid och hembygdsgårdens upprustning. Det är frågor som intresserar adelsöborna.

Föreningens viktiga handlingar och korrespondens, styrelse med mera finns på vår hemsida www.adelso.se/va.

Tipsa VA-Nyheter om stort och smått på ön. Låt inte Adelsö vara ett bortglömt hörn i glesbygden!

Janne Gertz
ordförande

TIPSA VA-NYHETER, SKRIV SJÄLVA I VA-NYHETER!
www.adelso.se/va

”Det blir hästbeten men inga viltstängsel”

Det var i våras som det blev klart att familjen Wallenius Kleberg köpte även Lindby gård på Adelsö. Därmed är familjen, som 2008 blev ägare Tofta gård, en av Adelsös stora markägare.

Köpesumman för Lindby hamnade på 9 250 000, förhandlingarna var långvariga och besvärliga, enligt Mikael Eskils, vd för Wallfast, förvaltare av Wallenius Klebergs fastigheter.

– Björkfjärden hade ursprungligen betalat 9 miljoner. Ett villkor för köpet var att Menhammar fick tillbaka arrendet på Tofta. Ett villkor från Björkfjärden var å andra sidan att tidigare arrendatorer får bo kvar. Det kan de göra, som hyresgäster. De har också tillgång till en lada och några hästhagar till och med 2011, eventuellt längre.

Menhammar har köpt Lindby ”som det ser ut idag”. Det innebär att de tre avstyckningar som varit på gång har stoppats (en i Mälby, en i närheten av svinstallet och en ner mot Lindby brygga).

– Ingen mark kommer att säljas, säger Mikael Eskils.

Mikael Eskils

Kommer Adelsö nu bli en enda betesmark för travhästar Blir det viltstängsel överallt?

Nejdå, försäkrar Mikael Eskils.

– Det kommer inte att bli några viltstängsel liknande dem längs Ekerövägen utan vanliga hagstängsel.

Mikael Eskils svarar lite mer diffust på frågan om hur omfattande hästhållningen kan tänkas bli.

forts nästa sid.

15 boxplatser för Menhammars hästar byggs just nu i Lindbys nyare grisstallar.

– Det jag vet är att vi måste köra beten. Det är inte omöjligt att hästhållning blir aktuell på båda gårdarna. Kanske tas hästar från andra delar av landet till Adelsö, även från Menhammar kan det bli aktuellt att föra över hästar, men inget är ännu bestämt. I det nyare svinhuset på Lindby byggs boxar just nu för 15 hästar. På Tofta kan det bli aktuellt med beten i befintliga hagar.

– **Huvuddelen av jordbruksmarken** ska användas, men på Lindby finns inga hagar alls så där kommer en del av jordbruksmarken att användas som hagar.

För odlingsmarken sluts brukningsavtal.

– Det kan bli fråga om brukningsavtal med flera bönder, det är inte helt klart än.

– En bostadsvagn kommer att ställas upp på Tofta som kontor för Menhammar. Björn Träff, driftsledare på Menhammar sköter ruljansen.

– Bostadshuset på Tofta är efter-satta, men så länge tidigare arrendator bor kvar görs inga genomgripande renovering av huvudbyggnaden, enbart underhåll och reparationer.

IW

Sopsortering i repris

Det senaste om Adelsös sopsortering är att kommunen återigen bestämt sig för att den enda möjliga placeringen blir vid färjeläget.

– Det blir ett helt nytt ärende. Sopkärnen placeras vid sidan av mot sjön till, på ett sådant sätt att de inte inkräktar på bilparkeringen, säger Ulla Wildsjö, handläggare på stadsarkitektkontoret.

Kommunen ställer upp med en markbit, Ftiab, Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansöker om bygglov, så är upplägget. Låter enkelt, men har visat sig inte vara det.

Ftiab, Förpacknings- och tidningsinsamlingen lämnade visserligen i våras in en ansökan om bygglov för en station just på parkeringen vid färjeläget. Idag är den föråldrad eftersom kommunen bestämt sig för att utvidga området.

Men på Ftiab var regionchef Agneta Forselius när vi ringde i mitten av november okunnig om de senaste turerna i ärendet och trodde alltså fortfarande att det var företagets ursprungliga bygglovsansökan som gällde. Hon sa också att hon inte hade kontaktats av kommunen.

– Sedan vi lämnade in vår bygglovsansökan har vi inte fått någon återkoppling från kommunen, sa hon.

En vecka senare säger Mats Falås, renhållningsingenjör på kommunens tekniska kontor att han har skickat in en ritning som underlag för en bygglovsansökan till Agneta Forselius på Ftiab.

– Platsen för sorteringen blir där det idag står en skrotbil, där finns en jämn yta framför det lilla trästaketet, som inte inkräktar på parkeringen. Sen ska vi också se över belysningen och komplettera den om det behövs, säger Mats Falås. Men innan dess ska de boende i närheten få lämna in synpunkter. Det blir säkert några stycken.

Det som satte stopp för det ursprungliga förslaget om sopstation vid färjeläget var, enligt Ulla Wildsjö, att det kommit in synpunkter till stadsarkitektkontoret om att parkeringen skulle bli för trång. Ett nytt förslag lanserades då, det som vi skrev om i förra numret av VA-Nyheter: placering vid bussparkeringen framför Ekerö bostäder, snett emot kyrkan.

– Tanken var att det skulle vara bättre för äldre och handikappade utan bil att kunna nå sorteringen på en mer central plats, Men flera politiker hörde av sig om det olämpliga i att förlägga sorteringen mittemot världsarvet, säger Ulla Wildsjö.

Fortsättning följer i nästa nummer.

IW

Adelsöbor i valet

I årets val blev två politiker från Adelsö invalda som ledamöter i Ekerö kommunfullmäktige: Desirée Björk (Ö) och Peter Östergren (KD).

Desirée Björk, 54, Öpartiet, kyrkovaktmästare och personlig assistent:

På Adelsö fördubblades valresultatet för Öpartiet, vilket bidrog till att partiet kunde behålla fyra mandat i fullmäktige och bli kommunens tredje största parti.

– Jag tycker det har varit roligt att jobba i valrörelsen, jag tycker det är kul och trevligt att möta våra kommunmedborgare och höra vad de tycker är viktiga frågor för dem.

– Bara att de övriga partierna gjorde sig "besvär" att komma ut till Adelsö var rätt kul, eftersom de inte visat sig här i någon valrörelse

sen mina 30 års boende på adelsö och då tänker jag främst på Moderaterna som kom mangrant.

– Frågor som jag uppfattat som viktiga för Adelsöborna är bland annat bostäder för unga och äldre, även ett litet åldringsboende, cykelväg mellan Munsö skola och färjan, bättre och bredare väg på Adelsö, gynnsammare färjetrafik och lokaltrafik samt tvärförbindelser inom kommunen.

– Jag och övriga i Öpartiet kommer att driva Adelsös frågor i kommunfullmäktige och nämnder tillsammans med övriga kommunmedborgares frågor.

– Mitt hjärteområde ligger inom socialnämnden, där jag har verkat sedan ett år tillbaka. Förhoppningsvis får jag möjlighet att sitta kvar där. Dessförinnan hade jag en post i miljönämnden i tre år.

Desirée Björk

Peter Östergren

Peter Östergren, 53, kristdemokraterna, vd för ett eget företag. Bor i Hovgården:

Peter är nöjd med valresultatet på Adelsö. Men han hade gärna sett att kristdemokraterna fått fler röster i riket som helhet.

– Jag vill satsa på att underlätta för alla som vill bo och arbeta på Adelsö. Det handlar om att förbättra busstrafiken och åtgärder för att minska köerna mellan Tappström och Stockholm. Sen måste vi främja servicen på ön, lanthandel, förskola, skola osv., säger Peter.

– Samtidigt måste vi slå vakt om miljön på Adelsö. Strandskyddsreglerna är stränga och bör vara det även i fortsättningen.

Ove Wallin, 52, centerpartiet slottsvakt och företagare, Stenstorp:

var åtta personröster från att bli ordinarie ledamot i kommunfullmäktige. Det tycker han så klart var lite försmädligt. Men han kommer ändå att finnas med i någon eller

Ove Wallin

några nämnder. Han fortsätter gärna i Barn- och ungdomsnämnden.

– Jag vill ha en lagom utveckling med byggandet på Adelsö så att det blir underlag för en bra service. Och det ska vara bra möjligheter att starta nya företag. Centern vill möjliggöra ett "mellanboende" på till exempel kyrkans mark nedanför Prästgården. Ett mellanboende är ett alternativ till att bo kvar på Adelsö när det egna huset blir för stort. Förhoppningen är att ett byggföretag blir intresserade av att förverkliga detta, säger Ove.

– Adelsös miljö ska vi vara rädda om. Strandskyddet är väldigt viktigt. Men i enstaka fall kan det finnas skäl att göra undantag. En speciell fråga som jag tänker ta upp igen är att Adelsö får tillbaka en miljöstation, helst nära övrig service, säger han.

Längre ned på Folkpartiets valsedel hittar vi Stefan Wåhlin, Ellholmen och Birgitta Persson, Lindby gård. Öpartiet hade ytterligare två kandidater en bit ned på valsedeln: Robert Oberascher från Källvreten och Clary Björk, Stenby.

Ekerös politiker förhandlar fortfarande sedan valet om fördelningen av poster i nämnder och styrelser. Desirée Björk var under den gångna mandatperioden ersättare i socialnämnden, Peter Östergren ledamot i byggnadsnämnden samt i näringslivsrådet och Ove Wallin ledamot i socialnämnden samt ersättare i kulturnämnden.

Ny chef på Kurön

Sedan i somras har Kurön en ny chef, Leif Persson. Han är den förste på Kurön, som är "civilanställd". Det vill säga han är inte med i Frälsningsarmén, som är huvudman för Kurön.

Leif Persson har lång erfarenhet från behandlingshem och socialtjänst och kommer närmast från behandlingshemmet Dagöholm.

Han har många tankar om framtiden:

– Kurön måste bli öppnare mot omvärlden. Många tror att det fortfarande är förbjudet att stiga i land på ön. Men förbudet är borta sen många år. Alla är välkomna att besöka Kurön, säger Leif.

– Men om man ska besöka själva behandlingshemmet vill vi att man ringer först. Då kan man också beställa en lunch i vår fina matsal, fortsätter Leif.

Kurön hade tidigare betande kor och får i hagarna. Det är något som man överväger att införa igen enligt Leif.

En nyhet som precis nu startats är en vuxenskola för dem som ofta har haft en bristfällig skolgång. Den ger en specialanpassad undervisning för varje individ från grundskolenivå till gymnasiet. En särskild lärare har anställts för denna uppgift.

Leif Persson

Kurön har nu 63 personer i behandling. 15 är kvinnor, vilket är ganska nytt. Alla har alkoholmissbruk, men de har ofta andra former av drogmissbruk också. Intagningen är i princip frivillig. Det är kommunerna som betalar vistelsen. På Kurön får man olika former av behandling men man får också miljöterapi, det vill säga sysselsättning i allt från köket till skogen. Att Frälsningsarmén driver verksamheten innebär inget religiöst tvång. Det är helt frivilligt att delta i andaktsstunder och andra religiösa aktiviteter.

Det finns 28 anställda. Hälften bor på Adelsö.

– Vi vill gärna ha fler anställda från Adelsö. Vi kommer inom kort att annonsera på färjan efter kompetent arbetskraft, säger Leif.

Kurön var för något decennium nedläggningshotat.

– Men nu tror vi på framtiden. Vi skulle kunna öka antalet platser. Det finns ett stort behov av den här typen av behandling i Stockholms län. Men då vi behöver också rusta upp en del av husen, säger Leif.

BR

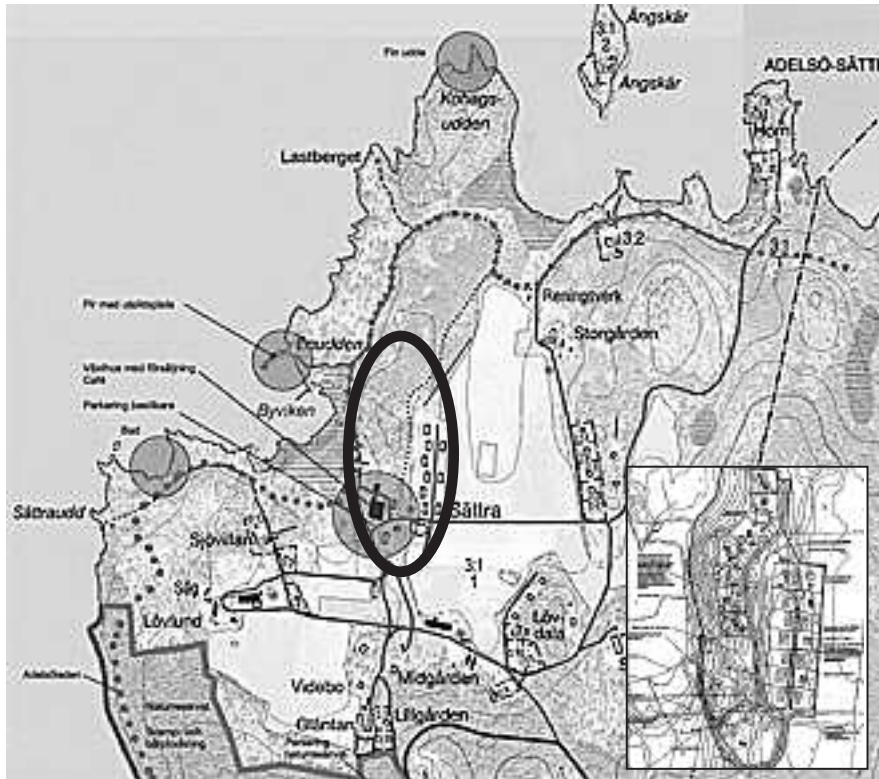
KURÖN HAR VARIT BEBODD I MINST 3000 ÅR

Under Birkas storhetstid var ön en satellit, här fanns också den sista vårdkasen i den långa kedja som utgjorde ett slags varningssystem med tentakler ända in i Finska viken; man har spekulerat i om öns namn rent av har något med vaktkur att göra. Skärgårdsbönder av samma släkt brukade sedan Kurön åtminstone från 1572 och fram till 1906, då den såldes till tre Stockholmsfamiljer. 1911 köpte Frälsningsarmén mark på ön och upprättade en anstalt: "afsedd att rädda manliga alkoholister, tillhörande kroppsarbetarnas klass". Anstalten invigdes med pompa och ståt den 6 juni 1912, och så småningom kom hela Kurön att tillhöra Frälsningsarmén och alla byggnader att flyttas till Kurö By på östsidan. Att Frälsningsarmén, "världens största nykterhetsorganisation" en gång förlade sin anstalt till en ö var ingen slump, modellen hade redan prövats av kollegor i Nya Zeeland. De helårsboende är behandlingshemmets personal med familjer.

Kuröns HVB-Hem ingår nu i Frälsningsarméns socialtjänst och har ramavtal med 97 kommuner. Målgruppen är vuxna män samt kvinnor och par med alkohol eller blandmissbruk och målsättningen är att hjälpa människor till en andlig, fysisk, psykisk och social rehabilitering och utveckling. Tidigare togs bara män emot, men sedan 2009 tar man även emot kvinnor. Behandlingshemmet är uppbyggt som ett eget samhälle med ett 25-tal byggnader. Klienterna har möjlighet att delta i olika arbetsgrupper som kök, hemvård/tvätt, jord- och skogsbruk, reparation och underhåll, trädgårdsarbete m.m. Kurser och föreläsningar är andra viktiga delar i behandlingen.

Uppgifterna är hämtade från Frälsningsarméns hemsida, som i sin tur tagit dem från boken SVERIGES ÖAR av Anders Källgård.

Detaljplanen (införd T.h.) var tänkt innanför det inringade området. Stadsarkitektkontoret kommer nu att arbeta med att anpassa den efter Länsstyrelsens synpunkter.

Backning för Sättraplan

För nära strandlinjen, ansåg Länsstyrelsen och sa därmed nej till en detaljplan vid det område på Sättra som allmänt kallas Bygatan.

Syftet med planen var att få till sju nya tomter i attraktivt läge uppe på höjden ovanför hamnpiren. Samtidigt skulle längan med radhus vid

Bygatan fräschas upp och förtäas. Länsstyrelsen avvisar nu Björkfjärdens och kommunens återopande av särskilda skäl att få strandskyddet upphävt: att husen avgränsas mot stranden av en brant slutt- och en liten grusväg. Stadsarkitektkontoret kommer nu att arbeta med att dra tillbaka planen från stranden.

forts sid 17

Blommor i verkstan

Det var brist på kontroll över uppvärmningskostnaderna och förhandlingarna som sprack mellan Ekerö kommun och omsorgsbolaget Frösunda som ledde till att Lene Wallin flyttade sin verksamhet från Sättras växthus till fabriken intill WMR bilverkstad. Så nu står växthuset tomt med enbart underhållsvärme.

Maud Donatello, Willi Lickfelt och Lene Wallin vid Blomverkstan.

FOTO: OVE WESTERBERG

Men i Blomverkstan intill bilverkstaden pågår både omsorgsverksamhet och café, blommor julstjärnor och amaryllis och allt annat som tidigare fanns att hitta i växthuset.

– Jag kommer att fortsätta min verksamhet på samma sätt som förut, antingen där vi är nu eller i växthuset. Om det visar sig omöjligt att hålla de gamla växthuset, kommer jag att bygga ett eget växthus intill verkstaden. Det här är ingen avvecklingsverksamhet utan en utvecklingsverksamhet. Just nu håller jag på att ansöka om att få starta ett eget vårdbolag, säger Lene Wallin.

Enligt Sven Secher, delägare i Björkfjärden egendomar AB ligger värmekostnaden för växthuset på runt 180 000 kronor om året.

– Vi har hela tiden försökt hyra ut det utan att lyckas, men har inte helt givit upp hoppet. Till våren gör vi ett nytt försök, säger Sven Secher. IW

Dags att betala medlemsavgiften för 2011!

Vi hoppas att du vill fortsätta att vara medlem i Värna Adelsö även nästa år. Och alla som ännu inte är medlemmar är varmt välkomna. För närvarande har vi c:a 250 medlemmar. Men vi vill bli fler så att vi kan bevaka Adelsös intressen ännu bättre.

Avgiften för 2011 är endast 50 kronor per person. Den betalas in på Värna Adelsös plusgirokonto 13 60 572 – 0. Det är viktigt att ange vem eller vilka avgiften avser. Ett inbetalningskort bifogas också med denna tidning. Har du frågor om avgiften kan du kontakta vår kassör Mats Lundgren, mmlj.lundgren@telia.com

Länsstyrelsen säger nej till vikingaby i Stakulla

Länsstyrelsen säger bestämt nej till strandskyddsdispens och förhandsbesked för bygglov för en hamn och ett antal hus vid stranden i Stakulla. Därmed upphävs Ekerö kommuns beslut att ge klartecken till Martin Erikssons (E-types) vikingaprojekt. Naturvårdsverket och ett femtontal privatpersoner i Lindby och Gredby som överklagat kommunens beslut har alltså fått bifall av Länsstyrelsen.

I sitt 16-sidiga beslut skriver länsstyrelsen att vikingaanläggningen skulle strida mot strandskyddets syften. Den skulle omfatta ett inte obetydligt område som är strandskyddat, vilket skulle komma att försvåra för allmänheten att vistas i området och att använda stigen mot Stakulla Udd.

Rent allmänt konstaterar länsstyrelsen att hela Adelsö ligger inom ett område som av Naturvårdsverket utpekats som riksintresse för friluftslivet, området "Björkfjärden – Prästfjärdens övärld". Områdets prägel av omväxlande natur- och kulturlandskap av skärgårdskaraktär bör bevaras genom fortsatt jord- och skogsbruk med naturvårdshänsyn. Strandområdena bör därför bevaras oexploaterade. Strandskyddets intressen är starka och stor restriktivitet skall råda vid prövningen om dispens kan meddelas.

Martin Eriksson har inte överklagat länsstyrelsens beslut, som vann laga kraft den 10 november.

På Adelsö har åsikterna om vikingaby varit delade. På Värna Adelsö årsmöte i juni 2009 var lika många för som emot Martin Erikssons planer. BR

Ekerö Bostäder diskriminerar äldre

Äldre som inte har dator diskrimineras i bostadskön i Ekerö kommun. "Det är vårt dataprogram som styr" säger Ann Björklund, som är chef och ansvarig för bostadskön. Man måste ha dator för att enkelt kunna bevaka sin plats i kön och för att anmäla sitt intresse för en ledig bostad. "Det går inte att ta några extra hänsyn" till dem som inte har datorer.

Värna Adelsö har i en skrivelse till Ekerö Bostäders styrelse påtalat att företaget gör sig skyldig till diskriminering av dem som inte har dator eller datorvana, det vill säga oftast äldre. Ekerö bostäder skulle kunna ge även äldre kommuninvånare en rimlig service muntligen eller per brev. De stela reglerna måste ändras, så att inte äldre utan dator diskrimineras.

Värna Adelsö kommer också att skriva till Diskrimineringsombudsman om denna fråga. BR

Text på Ekerö Bostäders hemsida

Välkommen till Ekerö Bostäder - Kvalitet ger trygghet

Vilse på leden

Adelsöleden har blivit lite naggad i kanten på några sträckor efter avverkning i skogarna. Främst syns framfarten på de nästan meterdjupa skogmaskinsspåren strax väster om Frutorp. Här har flera vandrare tappat ledkontakt och gått vilse, delvis för att plastsnitslarna som markerar avverkningsgränser har samma blåa kulör som ledmarkeringarna på träden. Det finns även andra ställen där de tunga maskinerna har utnyttjat leden som skogsväg en kortare sträcka. Nu hoppas vi att skogsägarna återställer de sargade stigarna när jobbet avslutas. OVE 2 W.

De nästan meterdjupa skogmaskinsspåren strax väster om Frutorp.

Färre vildsvin?

Mycket tyder på att det är något färre vildsvin på ön än det var förra året. Det verkar vara mindre uppbökat i terrängen. Den stränga och snörika vintern tog kål på en del svin samtidigt som suggornas möjligheter att föda fram sina kullingar försvårades. Dessutom sköt man ganska många svin under vintern.

– Men vi ska inte slå oss till ro med detta. De många kullingar som fötts i år börjar nu bli stora och kommer att föröka sig snabbt, säger Olle Carlsson som har jakträtten i Lindby och på Kurö.

– Vi måste ha en hög avskjutning för att hålla beståndet på en rimlig nivå. Annars kommer vi att få ökade skador igen, säger Olle. BR

Kanske klar till påsk

Adelsö kyrka renoveras just nu och ambitionen är att allt ska vara klart till påsk, säger Ove Wallin, med i den arbetsgrupp inom Adelsö Munsö kyrkoråd som har diskuterat renoveringen tillsammans med arkitekten.

– Ljud och ljus ska ses över, kablar dras om. Invändigt tvättas väggarna av en konservator som suddar bort smutsen med hjälp av bröd, bakat av en specialdeg. Dessutom finns en idé om att öppna upp vapenhuset en bit. Det lustiga är att just den lösningen finns på en ritning från femtiotalet, utförd av Carl Milles bror. IW

Bussarna inför vintern

Förra vintern var det en hel del problem med busstrafiken på Mäläröarna, inte minst på Adelsö. Hur förbereder sig Arriva inför den kommande vintern?

– Vi har till att börja med gått igenom värmesystemet i alla bussar för att se till att det ska fungera bättre än förra året. Bland annat har vi isolerat de värmeledningar som går oisolerade under många bussar, säger driftchef Behzad Foroozesh på Arriva.

Endast en helt ny buss är på väg. Och det kommer inte att bli fler bussar med vinterdäck. Det finns inte underlag, enligt Arriva, för att nu satsa helhjärtat på fler bussar med vinterdäck. Men ungefär hälften av de 16 bussar som har vinterdäck kommer att sättas in på linjerna 311 och 312.

– Vi ska också träffa Trafikverket för att få dem att förbättra bussvägarna på Mäläröarna. Vi har bra kontakt med alla väghållare och ber dem att prioritera de vägar där vi kör. Vi följer väderprognoser för Mäläröarna som vi får tack vare ett nytt avtal mellan SL och SMHI vilket gör att vi kan arbeta mer proaktivt. Vi kontaktar väghållarna och kollar att de är förberedda när det är oväder på gång, säger Behzad.

– Vi har också ökat samarbetet med färjepersonalen. Vi har besökt dem och de har besökt oss för att informera varandra om våra system. Bussarna passar färjan bättre nu än tidigare. Men vi är ännu inte helt perfekta, säger Behzad Foroozesh. BR

Värna badstränderna!

På Adelsö är det ganska ont om verkligt bra badstränder. Därför väckte det bestörtning när en markägare i somras satte upp skyltar för att förbjuda folk att bada på en strand som alltid varit tillgänglig för alla adelsöbor. Det var visserligen markägarens mark. Men det är långt till hans boningshus. Och bara för att man äger marken kan man inte köra i väg andra människor. Detta är det fina med den svenska allemansrätten. Utanför ren tomtmark har alla rätt att ströva till fots hur mycket man vill.

När förbudsskyltarna kom till Värna Adelsös kännedom ringde förenings ordförande Janne Gertz upp markägaren och sa att det här agerandet inte kunde accepteras. Efter några timmars betänketid backade markägaren och skyltarna åkte ned.

– Jag uppskattar att han lyssnade på våra argument. Vi löste frågan och myndigheterna behövde inte blandas in. För Värna Adelsö är det bland våra viktigaste uppgifter att slå vakt om strandskyddet och allemansrätten. Det är därför vi finns, säger Jan Gertz. BR

Dålig kommunikation om elavbrotten

Den 17 augusti drabbades Adelsö av ett totalt elavbrott. Orsaken var ett mycket kraftigt åskväder. Bland annat slog åskan ned mellan Lundkulla och Hallsta. Blixtnedslaget var så häftigt att två elstolpar skadades och en kabel lossnade från stolparna.

Christer Nordemo som bor i Lundkulla ringde på Ekerö Energis jourtelefon klockan 18.15, en kvart efter åsknedslaget, och förklarade noggrant vad som hänt och exakt var åskan slagit ned. Vid 21-tiden talade han med elreparatörerna. Det visade sig att de letat efter felet i två timmar. De undrade varför Christer inte hade ringt och meddelat detta.

– Men det hade jag ju gjort för ett par timmar sen. Frågan är vilka rutiner Larmcentralen har och hur de kommunicerar med Ekerö Energi, säger Christer.

Dessutom undrar han hur Ekerö Energi sköter informationen till allmänheten. Strömmen var borta på Adelsö i många timmar, på delar av ön i hela 19 timmar. Men inte förrän 06.30 på morgon dagen efter meddelade Radio Stockholm att en privatperson ringt och berättat att Adelsö var strömlöst, men att man inte hade mer information.

– Varför fungerade inte Ekerö Energis rutiner att informera radion om stora strömvabrott? Det här strömvabrottet berörde uppskattningsvis 1000 personer.

Värna Adelsö har skrivit till Ekerö Energi/ Fortum och påpekat de bristande interna informationsrutinerna inom företaget och om den dåliga medieinformationen till bl.a. Radio Stockholm. I brevet ställs också frågan om vad som hade hänt om strömvabrottet skett under en sträng vinter med kyla och snö.

Ekerö Energi övergår ju till Fortum vid årsskiftet. Vi sökte förgäves den nye chefen för Fortum på Ekerö, Mats Åhlberg, på plats på lokalkontoret bara en dag i veckan. Kundtjänst som till en början inte kände till vårt brev, lovade att visa det för honom för en kommentar. Vi fick ett svar, men inte från honom personligen. Svaret innehåller inte något svar på våra frågor, endast allmän information om hur man gör felanmälan och hur verksamheten kommer att planeras sedan Fortum helt tagit över. BR

Löfte om parkering till sommaren

– Det blir en parkering mellan idrottsplatsen och Hovgårdskullarna till nästa säsong, lovar kommunens planeringssamordnare Leif Kåsthag.

– Länsmuseet har provborrat efter några arkeologiska lämningar och inte funnit något av värde. Sedan återstår ett medgivande från Länsstyrelsen och tillstånd från Riksantikvarieämbetet. Vi räknar med att det inte blir några problem med dem. De praktiska åtgärderna i övrigt är redan planerade och budgeterade för, säger Leif Kåsthag. IW

Korta nyheter

Fågeltorn i Hovgårdsviken?

– Jag märkte att väldigt många på Adelsö är intresserade av fåglar. Därför har jag tagit initiativ till att skapa ett enkelt fågeltorn vid Hovgårdsviken, säger Christer Svanberg.

”Adelsö har visat sig vara en ö som har rikt fågelliv året om. Där finns många varierande biotoper som är dåligt kända bland fågelskådare. En hel del rovfåglar jagar i området, man ser till exempel ofta havsörnar. De kan kanske höra till den första kullen från 2009. Havsörnen häckade då i Ekerö kommun för första gången sedan 1912.”

Så skriver Mälaröarnas Ornitologiska Förening på sin hemsida.

Christer Svanberg i Mälby har varit med på flera fågelskådarträffar vid Hovgårdsviken, där det bildats en våtmark innanför den gamla invallningen. Och då har man sett många intressanta fåglar: Bland andra salskrak (mycket sällsynt!), fiskljuse, beckasin, olika sorters änder och gäss.

– Jag märkte att väldigt många på Adelsö är intresserade av fåglar. Därför har jag tagit initiativ till att skapa ett enkelt fågeltorn vid Hovgårdsviken, säger Christer Svanberg.

Han har nu fått löfte om 5000 kronor från vardera Hembygdsföreningen och Värna Adelsö. Markägaren är beredd att upplåta platsen för denna fågelplattform. Tanken är att Mälaröarnas Ornitologiska Förening ska vara huvudman för tornet. Föreningen ska ansöka om de tillstånd som behövs och begära ytterligare pengar från Naturvårdsverket.

– Jag hoppas att vi ska kunna förverkliga den här idén. Den skulle bli ett trevligt inslag på vår gröna ö. Och det kan också bli ett besöksmål för många andra fågelskådare från andra håll, säger Christer. BR

Gredby backe är trafikfarlig

Vägen i backen genom Gredby är trafikfarlig. Efter sensommarens kraftiga regn har det nämligen bildats en djup ränna på ena sidan vägen precis där asfalten slutar. Detta innebär att det är mycket svårt att mötas i backen. Att möta SL-bussen är nästan omöjligt. Det finns stor risk att fordon kör ner i rännan vilket kan innebära skador av olika slag, inte minst för cyklar, mopeder och motorcyklar.

Värna Adelsö har därför skrivit till Trafikverket och uppmanat dem att snarast möjligt eliminera denna trafikfara. Och föreningen kräver besked om när och hur verket tänker åtgärda saken. BR

Syns ofta i flykt ovan Adelsö.
FOTO: OVE WESTERBERG

forts från sid 1

– Vi kommer också att anställa en eller två personer i på krogen, säger Magnus.

– Jag hoppas att Adelsö krog med den stora tomten också ska bli en mötesplats för både unga och gamla. Jag har arbetat mycket med ungdomar tidigare och stöttat ungdomars entreprenörskap och egna idéer på olika sätt, säger han.

Magnus och Debora bor i Sollen-tuna men kommer att bosätta sig på

ön och ser långsiktigt på detta engagemang. De jagar nu en bostad. Sedan tidigare har de en stuga på Tofta Holmar.

– Adelsö är en fantastiskt vacker ö, säger Magnus.

Christer Dahlqvist kommer att ägna sig åt andra projekt, bland annat inom YA-bygg.

– Min målsättning har hela tiden varit att få till en långsiktig lösning för krogen, säger han.

BR

forts från sid 10

Eftersom ägarna vill ansluta de nya tomterna till det befintliga dagvattennätet, har Länsstyrelsen också en rad frågor om detta och anmodar kommunen att utreda vattenkvaliteten och möjliga problem som kan tillstöta med läckande ledningar.

– Vi kommer nu att arbeta med att anpassa planen efter Länsstyrelsens anvisningar, säger Eva Mill, på stadsarkitektkontoret.

– Vi anpassar oss efter Länsstyrelsen säger också Sven Secher, delägare i Björkfjärden fastigheter AB. Men vi för fortfarande tillsammans med kommunen och

Länsstyrelsen en diskussion om de två tomter som ligger längst norrut i planen

Mycket få sättrabor kom till det första samrådsmötet om detaljplanen som stadsarkitektkontoret och Björkfjärden bjudit in till. Och bland dem som kommit dit förekom inga protester. ”Jag brukar aldrig promenera i den där delen av skogen”, sas det.

Men flera kritiska synpunkter från sättrabor kom in i efterhand till Värna Adelsö. I ett brev till kommunen intog Värna Adelsö sedan en hållning liknande den som framförts av Länsstyrelsen.

IW

Värna Adelsös syfte är att slå vakt om Adelsös natur och kultur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta på ön. Föreningen samlar både bofasta och fritidsboende som medlemmar.

BILLY!

Icke någonsin har en höstdag skimrat sig så mulen i röda löv fallande, ock mulen sig grufva i bistra vindar. Den 3:e november förlorade vi en av våra finaste vänner. Dagarna har fyllts med tårar, minnen, ord, tankar och kramar. Billy var en del av ön och älskad av många, han var som en lillebror. Ibland en ganska irriterande sådan, som småbröder kan vara. Men fick likväl folket att lyfta smilgroparna därefter. Han hade ett stort och varmt hjärta och kramades så hårt ibland, som om han aldrig ville släppa taget.

Han älskade livet och gav sig på allt med en energi och en vilja som kunde flytta berg. Nu är det bara så tomt och tyst utan honom. Man kommer på sig stundvis med att vänta honom vid dörren, eller vara på väg att slå honom en signal i olika angelägenheter. Att han ska sitta i fåtöljen och spela gitarr. Att han ska ringa och be om skjuts från färjan. Att han ska sitta vid vårt köksbord och dikta goda historier.

Billy lever vidare i våra hjärtan och varma minnen och många har hedrat honom därefter. Familj, vänner, både äldre och unga samlades i hembygdsgården för en minnesstund ledd av Svän Fogelqvist. Vänner utifrån nejden sökte sig även hit allhelgonafton för att dela sorgen, samla styrka och tankar vid gudstjänsten som hölls.

Billy var med i många sammanhang, och stod för vad han tyckte.

Intresset för vikingar var stort. En skeppssättning har rests till hans minne nere vid Alsnu udd, en plats som Billy trivdes vid. Här har många lagt sig en sten som ett minne, en tanke eller som en god gest. Något som vi alla som kände honom vet att han skulle uppskatta. Oavsett vilka vi är, vad vi tror på och hur vi känner, så är vi alla välkomna att dela hans minnen vid hans skeppssättning när vi vill.

Inget kommer att vara sig likt, men vi måste leva vidare. Vi måste skratta och älska och gråta och leva. Vi måste ta hand om varandra. En dag kommer det förhoppningsvis inte längre att göra så ont att tänka på honom och alla ljusa minnen kommer att överskugga den mulna dagen då han lämnade oss.

*Vi älskar dig, Billy
och saknar dig mer än ord kan
beskriva.
Dina vänner Johan och Linnea*

Pelle Björk in memoriam

Adelsös lanthandlare – han som hade allt – har gått ur tiden i en ålder av 82 år.

Begravningsgudstjänsten med efterföljande samkväm i Hässelby Villastads församlingsgård präglades av varma minnen av Pelle som make och far, bror, arbetskamrat och ansvarskännande företagschef. I samband med pensionen valde Pelle och fru Birgit att flytta till Hässelby, där han fick leva ett mer privat liv, nära barn och barnbarn och där han slapp sin roll som offentligt person. Pelle var trots sitt lite kärva yttre och sin starka röst alltid mycket hjälpsam och tillmötesgående. I lanthandeln kunde han tillhandahålla såväl hönsnät, gasbehållare, cement och spik som bensin, affären

Pelle Björk i april 2008 utanför sitt radhus i Hässelby Gård dit han och hans hustru flyttat för att kunna leva mer privat, som Pelle uttryckte det. Han tyckte att han hade gjort sitt som närmast offentlig person på Adelsö efter ett långt handlarliv.

FOTO: LASSE CARLSSON

gjorde verkligen skäl för namnet lanthandel. Vi minns Pelle med värme och hyllar hans minne på detta sätt. JG

NYHETER

Ansvarig utgivare: Jan Gertz

Redaktion för detta nummer:

Björn Rydberg, bjornrydberg@comhem.se

Ingela Westerberg, ingelawesterberg@telia.com